DODAT

GIEOGRAFJA P

Materjał, z którego zbud ... emska. ... Umiarkowane ciepło sprzyja rozwojowi życia rośinnego i zwierzęcego. Wmiarę wznoszenia się w górę doświadczamy obniżania się ciepłoty. Płonąca ziemia oziębiała się stopniowo, zmniejszając swoją objętość. Wnętrze ziemi zajęła ognisto-płynna masa (pirosfera).

Skorupa ziemska z górami i dolinami podobną jest do powierzchni pomarańczy. Wyniosłości nazywamy górami, a zagłębienia dolinami. Wysokość gór i głębokość dolin mierzymy od powierzchni morza.

Różnorodne pierwiastki chemiczne składały się na budowę skorupy ziemskiej. Skorupa ta przez stopniowe oziębianie zmniejszała się, marszczyła, pękała, tworząc góry.

Materjały, składające skorupę ziemską, nazywamy skalami (litosferą) Niejednorodne w swej masie skały składają się z różnych minerałów. Miękkie warstwy pod działaniem ognia i ciśnieniem twardniały.

Skały osadowe tworzyła woda nietylko na powierzchni ziemi, lecz na dnie mórz, jezior i rzek. Do tych skał należą wapienie, kreda, węgiel kamienny. Skały wybuchowe lub wulkaniczne powstały pod działaniem wewnętrznego ognia i z wyrzuconych na powierzchnię ziemi ognistych płynów, jak lawa. Do skał wybuchowych należą: granity, bazalty, porfiry, pumeks i przezroczysta mika. Oprócz skał osadowych i wybuchowych tworzą się na powierzchni ziemi nowe skały, nawiane przez wiatry w suchych okolicach, z drobnego pyłu gliny. Skały te nazywamy lesem.

Najstarsze ze skał są granity, gnejsy, łupki mikowe i grafity. Najmłodszymi są bazalty. W krajach podbiegunowych, gdzie panują wieczne śniegi, tworzą zię skały lub góry lodowcowe.

Formacje czyli warstwy: granity, gnejsy, warstwa kambryjska, sylurska, dewońska, węglowa, permska, trjasowa, jurajska, kredowa i inne. Warstwa dyluwjalna i aluwialna (obraz formacji). Układ warstw i pochodzenie ich nazw.

Objawy życia roślinnego i zwierzęcego. Budowa i powstawanie skał (tektonika). Szczyty gór, stoki, podnóża i łańcuchy. Uskoki, fałdy, doliny.

Redaktor i Wydawca Dr. H. Fidler. Druk „Jan Kanty Trzebiński"—Radom.